

Kåre Pedahl "Den lange veien hjem"

øret tilbake til Dall Camp, noe som påvirket stemningen i resten av fallskjermkompaniet i negativ retning.

Det at operasjonen i Nord-Norge ikke ble fullført, var et tilbakeslag som kom til å få katastrofale følger for resten av fallskjermkompaniet, som nå var igjen i Dall Camp nord i Skottland.

Til fallskjermkompaniet kom alle disse idealistene for å delta i krigen på alliert side for å gjenvinne Norge, og for å skyte tyskere, som i følge ryktene voldtok deres søstre der hjemme i Norge. De var rede til å ofre livet om det skulle bli nødvendig. De hadde vært utsatt for en beinhard trening i årevis, de hadde stått på til det ytterste, dag og natt, år etter år. Og stadig ble de føret med løfter og utsagn om at nå snart skulle det skje at de kom i kamp og skulle få bruk for sin trening. Men det skjedde bare ikke. Hver gang de allierte avdelingene som kompaniet var attachert til ble sendt i kamp, ble fallskjermkompaniet tatt ut og sendt i motsatt retning. Det nådde et klimaks da kompaniet ble attachert til de britiske flybårne styrkene under general Urquharts ledelse og ble sendt ned til Salisbury Plains for å delta i forberedelsene til landingen bak de tyske linjer. Det ble sagt at general Urquhart var såpass imponert over det norske fallskjermkompaniet at han anmodet de norske myndighetene om å få bruke kompaniet som fortropp eller «trailmarkers» ved landingen, men fikk avslag. I stedet ble fallskjermkompaniet sendt tilbake til Skottland.

Det de norske myndigheter kanskje overså var at det er grenser for hvor mye hard trening og vedvarende anstrengelser en soldat kan tåle uten å få meningsfull utløsning. Og soldatene må ikke bare ha tro på det de slåss for, de må også ha tro på sine ledere, og på at de kan stole på dem. Det er grenser hvor langt en kan holde det gående med tomme løfter.

Samtidig var det også tydelig for alle og enhver at krigen

nærmet seg sin slutfase, og mange blant de menige menn i fallskjermkompaniet begynte å bli redd for at krigen skulle bli over før de kom i kamp. De kviet seg for å komme hjem som uniformerte vaktmenn for de norske eksilmyndighetene. Det var for dem ikke stort å være stolt av. De fryktet den skjebne å vende hjem uten å ha deltatt aktivt i krigen.

Den av vårt befall som var best egnet til å takle den uhyre skjøre situasjon som nå var under utvikling blant soldatene i kompaniet, var kompanisjefen. Men han var dratt avgårde med fortroppen til Namdalen og hadde overlatt kompaniet til nestkommanderende, som ikke hadde de egenskaper som skulle til.

Dette var et fatalt feilgrep.

Det at den troppen som skulle følge etter fortroppen, etter å ha gått ukevis i London og ergret seg over ikke å komme avgårde, så ble sendt tilbake til kompaniet i Dall Camp, bidro til å få begeret til å flyte over.

Det som så skjedde var jeg ikke selv vitne til, for jeg oppholdt meg i Syd-England på en permisjonsreise, da det skjedde. Det var i begynnelsen av mai 1945. En vårmorgen med fint vær i Dall Camp. Vakthavende løytnant kom inn på forlegningen til en av troppene, og sa som vanlig, at nå er det tid for å stille opp, gutter.

Da var det en av soldatene inne i brakka som tilfeldigvis kom til å si:

-Nei, nå gir vi faen.

Egentlig var det vel bare et innfall, uten at han mente det alvorlig, og uten at han var klar over konsekvensene. Men denne bemerkningen utløste en spontan reaksjon hos alle. Det var som å sette ild i tørt gress. Dermed var det gjort. Nå hadde de bestemt seg, alle som en. Og de stilte ikke opp. Ingen av dem.

Vakthavende løytnant hadde ikke noe valg. Han rapporterte til den fungerende kompanisjefen, som var fungerende

kaptein og ikke s
som denne. Han l
hvordan han skull
å støtte seg til blan
med at de avvep
brigaden. Han kor
og ga ordre om o
opp. Omsider gik
de sa, for det var
endte med at poli
ut noen soldater f
Til slutt kom selv
don og uttrykte si
finne på noe sånt,
ble arrestert og ser
Glasgow. Resulta
som satt i Dall Ca

Mens dette påg
gang. Folk som el
å nå grensen av m
mistiske, og helle
over i løpet av dag
feiring eller jubel;

Klokken 12 lø
stasjonen Padding
kompaniet hadde
ettermiddagen vec
løftet røret og hørt
tilbake til tjeneste
svant, og jeg ble si
telefonrøret i hanc

Jeg visste ikke
hadde gjort opprø
meg til tjeneste v